

CALITATEA EDUCAȚIEI CONTABILE ÎN CONTEXTUL INTEGRĂRII EUROPENE A REPUBLICII MOLDOVA

THE QUALITY OF ACCOUNTING EDUCATION IN THE CONTEXT OF THE EUROPEAN INTEGRATION OF THE REPUBLIC OF MOLDOVA

CZU: [657:378+371.214]:[006.44+061.1EU](478)

DOI: <https://doi.org/10.53486/isc2025.06>

POPOVICI Angela

Academia de Studii Economice din Moldova, popovici.angela.alexandru@ase.md

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-8844-0304>

Abstract. The quality of accounting education in the Republic of Moldova is a critical factor in aligning the national higher education system with the European Higher Education Area (EHEA) and international standards established by the International Federation of Accountants (IFAC) and the European Qualifications Framework (EQF). This study employs a qualitative research approach, including document analysis, institutional reports, and comparative evaluation of curricula, to examine the normative, institutional, curricular, digital, and professional collaboration dimensions of accounting education. The findings indicate significant progress in modernizing legal and regulatory frameworks, enhancing quality assurance mechanisms through the National Agency for Quality Assurance in Education and Research (ANACEC), and harmonizing practices with the European Quality Assurance Register for Higher Education (EQAR). However, challenges persist, including gaps between graduate competencies and labor market requirements, insufficient integration of digital and ethical skills, and limited infrastructure for modern learning technologies. The study concludes that an integrated approach-combining curriculum updates, dual education programs, digital innovation, and stronger university-industry partnerships-is essential to improve educational outcomes. Developing a professional certification framework aligned with IFAC and EU standards will strengthen the competitiveness, sustainability, and international recognition of Moldovan accounting education.

Keywords: accounting education, quality assurance, European integration, ANACEC, EQAR, digital competencies.

JEL Classification: M41, M42, M53

Introducere. Calitatea educației contabile este o componentă strategică a dezvoltării sistemului universitar din Republica Moldova, în special în contextul orientării europene a țării. Într-o economie aflată în tranziție, profesia contabilă joacă un rol determinant în asigurarea transparenței financiare și a stabilității economice, iar formarea specialiștilor competenți depinde în mare măsură de calitatea programelor universitare (Ministerul Educației și Cercetării, 2023; ANACEC, 2024). *Obiectivul cercetării* constă în analiza factorilor care influențează calitatea educației contabile și în identificarea direcțiilor de armonizare cu cerințele Spațiului European al Învățământului Superior (European Higher Education Area – EHEA). *Întrebarea de cercetare vizează:* Cum poate fi consolidată calitatea educației contabile din Republica Moldova prin alinierea la standardele europene și internaționale?

Conținut. Sistemul de învățământ superior contabil din Republica Moldova se aliniază progresiv la cerințele Cadrului European al Calificărilor (EQF) și ale Standardelor Internaționale de Educație (International Education Standards – IES) emise de Federația Internațională a Contabililor (IFAC) (Republica Moldova, Hotărârea Guvernului nr. 114/2023; Ministerul Educației și Cercetării, 2022). Implementarea Standardelor de Calificare pentru domeniul Contabilitate a permis structurarea competențelor profesionale pe niveluri, facilitând comparabilitatea internațională a diplomelor și recunoașterea mutuală a calificărilor. Un exemplu concret este includerea în standardele de calificare a competențelor privind raportarea conform Standardelor Internaționale de Raportare Financiară (IFRS), cerință esențială pentru integrarea profesională în spațiul european (ANACEC, 2024).

Procesul de integrare europeană a Republicii Moldova implică transformări semnificative în domeniul educației, inclusiv în cel al formării profesionale contabile. Adaptarea sistemului de învățământ superior la principiile EHEA presupune nu numai armonizarea cadrului curricular, dar și racordarea metodelor de predare, evaluare și asigurare a calității la standardele europene (Republica Moldova, Hotărârea Guvernului, 2023; Ministerul Educației și Cercetării, 2022). În acest context, dezvoltarea educației contabile este direct influențată de procesul de modernizare curriculară și de aplicarea principiilor promovate de Procesul Bologna, care pun accent pe rezultatele învățării, compatibilitatea calificărilor și mobilitatea academică - elemente esențiale pentru consolidarea integrării Republicii Moldova în spațiul educațional european.

Provocările actuale în educația contabilă din Republica Moldova se manifestă pe mai multe dimensiuni. În primul rând, persistă un decalaj între competențele absolvenților și cerințele pieței muncii, în special în domeniul raportării financiare conform IFRS și utilizării tehnologiilor digitale contabile. De asemenea, mobilitatea academică a cadrelor didactice și a studenților este limitată de resurse financiare insuficiente și de diferențe în recunoașterea calificărilor (Republica Moldova, Hotărârea Guvernului, 2023). O altă provocare majoră o constituie implementarea coerentă a Standardelor de Calificare și compatibilizarea programelor universitare cu cele europene. Deși Moldova a aderat la procesul Bologna, nivelul de implementare a rezultatelor învățării și al evaluării competențelor este inegal între instituțiile de învățământ superior. În plus, infrastructura digitală rămâne insuficient dezvoltată, ceea ce limitează aplicarea metodelor moderne de instruire, cum ar fi simulările contabile, laboratoarele virtuale și platformele de învățare interactivă (Ministerul Educației și Cercetării, 2023). Un alt aspect critic îl reprezintă asigurarea calității educației contabile. În Republica Moldova, acest proces este coordonat de Agenția Națională de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare (ANACEC), ale cărei proceduri sunt armonizate cu principiile promovate de European Quality Assurance Register for Higher Education (EQAR) – Registrul European pentru Asigurarea Calității în Învățământul Superior. Aderarea la principiile EQAR oferă Republicii Moldova posibilitatea de a-și consolida credibilitatea academică la nivel internațional și de a facilita recunoașterea diplomelor în statele membre ale Uniunii Europene (ANACEC, 2024). Evaluările externe periodice, rapoartele de autoevaluare instituțională și auditul calității contribuie semnificativ la perfecționarea managementului universitar și la dezvoltarea unei culturi organizaționale bazate pe transparență și performanță. Pe termen mediu, este necesară corelarea mai strânsă a activității ANACEC cu principiile și bunele practici promovate de EQAR. Integrarea deplină în Registrul European ar permite recunoașterea internațională a sistemului de evaluare moldovenesc și ar consolida încrederea în diplomele și calificările oferite de instituțiile naționale de învățământ superior (ANACEC, 2024). Perspectivile dezvoltării educației contabile în Republica Moldova sunt totuși promițătoare. Procesul de digitalizare a economiei oferă oportunități pentru modernizarea programelor de studii și pentru integrarea competențelor digitale în profilul de formare al contabilului european (Ministerul Educației și Cercetării, 2023). Programele de studii în cotutelă, parteneriatele internaționale și dezvoltarea învățământului dual pot facilita tranziția de la teorie la practică, asigurând o inserție profesională mai eficientă a absolvenților.

Pe termen mediu, se conturează necesitatea creării unui cadru comun de certificare profesională, compatibil cu cerințele Federației Internaționale a Contabililor (IFAC) și ale Uniunii Europene. În acest context, colaborarea dintre universități, organizațiile profesionale – precum Asociația Contabililor și Auditorilor Profesioniști (ACAP), Association of Chartered Certified Accountants (ACCA) și Camera Auditorilor Financieri (CAFR) – și mediul de afaceri va fi esențială pentru

consolidarea unei educații contabile de calitate, orientate spre performanță, etică și responsabilitate socială (ANACEC, 2024; Ministerul Educației și Cercetării, 2022). Aceste organizații contribuie prin seminare, stagii de practică, mentorat și proiecte comune, reducând decalajul dintre pregătirea teoretică și cerințele reale ale pieței muncii.

Modernizarea curriculară, digitalizarea procesului didactic și consolidarea parteneriatelor cu mediul profesional sunt direcții esențiale pentru crearea unei formări contabile moderne, etice și competitive. Succesul reformelor pe termen lung va depinde de adaptarea continuă a standardelor de calificare la cerințele pieței globale, recunoașterea internațională a calificărilor prin integrarea deplină în EQAR, consolidarea competențelor digitale și de analiză a datelor, precum și implicarea activă a organizațiilor profesionale și a mediului economic (ANACEC, 2024). Astfel, calitatea educației contabile devine nu doar o condiție a competitivității profesionale, ci și o premisă esențială a integrării Republicii Moldova în spațiul economic și educațional european (Republica Moldova, Hotărârea Guvernului nr. 114/2023).

Concluzii. Calitatea educației contabile în Republica Moldova este un factor esențial pentru integrarea deplină a sistemului de învățământ superior în Spațiul European al Învățământului Superior și pentru alinierea la standardele internaționale promovate de IFAC și EQF. Studiul evidențiază că progresul depinde de o abordare integrată, care să includă modernizarea cadrului normativ, consolidarea instituțională a mecanismelor de asigurare a calității, actualizarea curriculumului, digitalizarea procesului didactic și colaborarea strânsă cu mediul profesional (ANACEC, 2024; Ministerul Educației și Cercetării, 2022). *Principalele concluzii ale cercetării sunt:*

1. Adaptarea legislației și implementarea Standardelor de Calificare contribuie la comparabilitatea internațională a diplomelor, iar integrarea în EQAR și rolul ANACEC sporesc credibilitatea și transparența evaluării calității educației (ANACEC, 2024).
2. Curriculumul orientat pe competențe trebuie să integreze abilități practice, interdisciplinaritate, etică și gândire critică, pentru a răspunde cerințelor pieței muncii și standardelor europene.
3. Introducerea platformelor de e-learning, a aplicațiilor ERP și a instrumentelor de analiză a datelor, inclusiv inteligență artificială, este esențială pentru formarea competențelor digitale necesare contabilului modern.
4. Colaborarea sistematică cu organizațiile profesionale (ACAP, CAFR, ACCA) și mediul economic sprijină dezvoltarea competențelor aplicative, facilitează tranziția de la teorie la practică și crește relevanța profesională a absolvenților.
5. Succesul reformelor depinde de adaptarea continuă a standardelor la cerințele globale, dezvoltarea unui cadru de certificare profesională recunoscut internațional, stimularea mobilității academice și consolidarea competențelor digitale și analitice.

În ansamblu, educația contabilă din Republica Moldova reprezintă nu doar un instrument de formare profesională, ci devine un factor strategic al integrării europene, contribuind la crearea unei economii bazate pe cunoaștere, integritate și performanță (Republica Moldova, Hotărârea Guvernului, 2023; ANACEC, 2024). Implementarea recomandărilor propuse va permite dezvoltarea unui sistem educațional modern, competitiv și adaptat nevoilor pieței globale.

Referințe bibliografice.

1. Agenția Națională de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare (ANACEC). (2024). *Raport anual privind asigurarea calității în învățământul superior din Republica Moldova*. Chișinău: ANACEC. Disponibil: www.ana-ccc.md/files/2025_Altele/Raport_ANACEC_2024.pdf

2. Republica Moldova, Hotărârea Guvernului. (2023). *Planul național de dezvoltare pentru anii 2024-2026*. Disponibil: <https://gov.md/sites/default/files/media/documents/2025-03/pnd-ro.pdf>
3. Republica Moldova, Hotărârea Guvernului nr. 114. (2023, 07 martie). *Cu privire la aprobarea Strategiei de dezvoltare „Educația 2030” și a Programului de implementare a acesteia pentru anii 2023-2025*. Disponibil: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=136600&lang=ro
4. Republica Moldova, Ministerul Educației și Cercetării. (2022). *Strategia de dezvoltare a educației pentru anii 2021-2030 „Educația-2030” și Programul de implementare*. Disponibil: https://mecc.gov.md/sites/default/files/concept_strategie_program_de_implementare_educatia_2030.pdf
5. Ministerul Educației și Cercetării al Republicii Moldova. (2023). *Învățământul superior din țară va continua să fie modernizat cu sprijinul Băncii Mondiale*. Disponibil: <https://mec.gov.md/ro/content/invatamantul-superior-din-tara-va-continua-sa-fie-modernizat-cu-sprijinul-bancii-mondiale-0>